

برنامه درسی در آموزش و پرورش

دکتر علی اصغر ماشینچی^۱

دکتر یوسف محمدیان^۲

www.ketab.ir

^۱ استاد یار گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لامرد، لامرد، ایران

^۲ دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه آزاد واحد لامرد، گروه علوم تربیتی، لامرد، ایران

فهرست مطالب

۶	مقدمه
۸	فصل اول
۸	برنامه ریزی درسی
۸	تعریف برنامه ریزی درسی
۱۰	عناصر برنامه درسی
۱۴	تاریخچه برنامه درسی
۱۷	مراحل برنامه ریزی درسی
۲۳	انواع برنامه ریزی درسی در آموزش و پرورش
۲۷	اهمیت برنامه ریزی درسی
۲۹	طرح و الگوی برنامه ریزی درسی
۳۱	الگوی برنامه ریزی مبتنی بر هدف
۳۳	الگوی برنامه ریزی درسی تعاملی
۳۴	آموزش حرکات بنیادی
۳۶	فرایند تهیه و تولید برنامه ریزی درسی
۳۶	۱- پژوهش و نیازسنجی
۳۶	۲- تولید راهنمای برنامه درسی
۳۷	تبیین محتوا
۳۷	روش های تدریس
۳۷	ارائه شیوه ای ارزش یابی پیشرفت تحصیلی
۳۷	بیان ویژگی ها و مهارت های معلم برای ارائه برنامه درسی (تعیین محورهای اساسی آموزش معلمان)
۳۸	تعیین استانداردها، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای اجرای برنامه درسی
۳۸	ارائه نحوه اشاعه برنامه ی درسی، آموزش حضوری یا غیر حضوری و اتخاذ شیوه های مناسب دیگر
۳۸	۳- اعتبار بخشی راهنمای برنامه درسی
۳۸	اهداف اعتبار بخشی راهنمای برنامه
۳۹	جامعه و نمونه ی آماری
۴۰	اصلاح راهنمای برنامه ی درسی تولید شده (کسب اعتبار راهنمای برنامه درسی)

۴۰	۴- تولید برنامه‌ی درسی و مواد آموزشی
۴۰	۵- اعتباربخشی برنامه درسی
۴۱	اصلاح برنامه‌ی درسی (کسب اعتبار برنامه‌ی درسی)
۴۱	اعتباربخشی از منظر اجرا (اجرای آزمایشی)
۴۱	۶- اصلاح نهایی برنامه‌ی درسی و مواد آموزشی
۴۲	۷- ارزش‌یابی پایانی از برنامه‌ی درسی
۴۲	نظام ارزشی و اعتقادی در برنامه ریزی درسی
۴۷	فصل دوم
۴۷	فلسفه آموزش و پرورش
۴۹	تعاریف آموزش و پرورش
۵۰	فلسفه آموزش و پرورش
۵۱	تاریخ آموزش و پرورش
۵۱	آموزش در جوامع ابتدای
۵۲	آموزش در قدیمی‌ترین تمدن‌ها
۵۳	آموزش در ایران باستان
۵۴	آموزش در دنیای اسلام
۵۵	آموزش و پرورش در ایران
۵۶	آموزش و پرورش تطبیقی
۵۷	نظام آموزش و پرورش و آسیب‌های دینی
۵۹	جایگاه آموزش و پرورش در توسعه و مشکلات
۵۹	آموزش و پرورش و توسعه اقتصادی
۶۴	هدف در آموزش و پرورش
۶۹	ویژگی‌های آموزش و پرورش نوین
۷۴	آموزش و پرورش در جامعه ابتدایی
۷۴	آموزش و پرورش در جامعه جدید
۷۶	فصل سوم
۷۶	روش‌های تدریس در آموزش و پرورش

۷۸	روش کنفرانس (گرد هم آیی)
۷۸	روش شاگرد - استادی
۷۹	روش چند حسی (مختلط)
۷۹	روش حل مسئله
۸۰	روش پروژه ای
۸۱	روش کارگاهی
۸۳	روش تدریس کارگاهی : مرحله ارایه درس کوتاه
۸۵	روش آموزش فاصله دار
۸۶	روش چهارشنبه های جذاب (انعطاف پذیر)
۸۷	روش تعامل با ذی واد
۸۷	روش تدریس معنی
۸۹	روش حل مساله
۸۹	روش بحث گروهی
۹۱	مراحل انجام بحث گروهی
۹۵	وظایف شاگردان در بحث گروهی
۹۵	نقش معلم در جریان بحث گروهی
۹۶	محاسن و محدودیتهای بحث گروهی
۹۷	روش پرسش و پاسخ
۹۷	روش بارش مغزی (ذهن انگیزی)
۹۹	مراحل تدریس روش بارش مغزی
۹۹	تاریخچه و تعریف بارش مغزی
۱۰۰	قواعد بارش مغزی
۱۰۱	چهار قاعده اساسی بارش مغزی
۱۰۲	ترکیب اعضای گروه بارش مغزی
۱۰۲	رویه ی برگزاری جلسات بارش مغزی
۱۰۳	مزایا و معایب
۱۰۴	روش ها و تکنیک های مشابه بارش مغزی

۱۰۵	یادگیری از طریق همیاری
۱۰۷	الگوی عمومی تدریس
۱۰۸	الگوی بدیعه پردازی یا نوآفرینی
۱۰۹	الگوی تفکر استقرائی
۱۱۰	الگوی یادسازی
۱۱۲	مراحل اجرای الگو
۱۱۳	روش طرح کارایی تیم
۱۱۴	شیوه ، خنثائی
۱۱۴	شیوه بازگویی
۱۱۴	شیوه پرسش و پاسخ
۱۱۵	شیوه تمرینی
۱۱۵	شیوه بحثی
۱۱۶	شیوه نمایشی
۱۱۶	شیوه آزمایشی (روش اجرا کردن یادگیری بوسیله عمل)
۱۱۷	شیوه گردش علمی
۱۱۷	استفاده از منابع دیداری و شنیداری
۱۱۸	الگوی کاوشگری به شیوه حقوقی
۱۱۸	الگوی آموختن کنترل خود
۱۱۹	الگوی تدریس بازی نقش یا ایفای نقش
۱۲۱	الگوی دریافت مفهوم
۱۲۲	الگوی آموزش کاوشگری
۱۲۳	الگوی پیش سازمان دهنده
۱۲۳	الگوی تدریس E۵ (بر اساس ساخت گرایی)
۱۲۵	فصل چهارم
۱۲۵	ارزشیابی برنامه درسی در آموزش و پرورش
۱۲۶	تعریف ارزشیابی
۱۲۷	هدف ارزشیابی

۱۲۸	اهمیت و ضرورت ارزشیابی
۱۲۹	انواع ارزشیابی
۱۲۹	ارزشیابی تشخیصی
۱۳۰	ارزشیابی تکوینی
۱۳۱	ارزشیابی تراکمی
۱۳۲	مراحل ارزشیابی
۱۳۳	ویژگی های یک ارزشیابی خوب
۱۳۷	سنجش یادگیری به جای سنجش یادگیری
۱۴۲	تناسب ارزشیابی با تدریس
۱۴۵	ارزشیابی حرکت را
۱۴۶	رویکرد پژوهش در عمل به نام پژوهی ریشه در فلسفه ی
۱۴۷	ضروریات ارزشیابی حرکت
۱۴۸	کاربردهای ارزشیابی حرکت
۱۴۸	قضایات در مورد معتبر بودن یا نبودن ارزشیابی حرکت را
۱۴۹	کارنما
۱۵۰	جایگاه کارنما در کلاس و مدرسه ی فعالیت مدار
۱۵۱	آزمونهای عملکردی (مرور کوتاه)
۱۵۱	انواع آزمونهای عملکردی
۱۵۳	مراحل تهیه آزمون های عملکردی
۱۵۵	دسته بندی ارزشیابی های آموزشی با توجه به ارزشیابان
۱۵۵	ارزشیابی درونی و ارزشیابی بیرونی
۱۵۵	مدیریت سنجش
۱۵۷	مراحل سنجش مستمر در کلاس درس و ارتباط آن با فعالیت های آموزشی
۱۵۸	سنجش مستمر
۱۵۹	ارتباط سنجش مستمر با فعالیت های آموزشی
۱۵۹	مراحل سنجش مستمر
۱۶۰	طراحی سنجش مستمر

۱۶۰	پیش برد فرایند آموزش بر اساس سنجش مستمر
۱۶۱	اعتبار بخشی سنجش مستمر
۱۶۲	شیوه برگزاری امتحانات (شیوه ارزیابی)
۱۶۴	منابع و مأخذ

www.ketab.ir

مقدمه

مطالعات برنامه درسی به شناخت، پیش‌بینی، سازماندهی و شکل دادن فعالیت‌های آموزشی و پرورشی در حیطه یادگیری یادگیرندگان گفته می‌شود. فهم برنامه درسی شاخه‌ای از علوم تربیتی است. برنامه‌ریزی درسی یکی از مهم‌ترین شاخه‌های مطالعات برنامه

درسی است که به «تدوین، اجرا و ارزشیابی» برنامه درسی می‌پردازد. برنامه‌ریزی درسی در میان عامه مردم و دانش‌آموزان و دانشجویان، بیشتر به معنای تعیین برنامه‌ای زمانی برای خواندن دروس و کتابهاست که به‌طور کلی با مفهوم علمی برنامه‌ریزی درسی متفاوت است.

در عصر کنونی، همه دولتهای جهانی از کوچک و بزرگ، قدرتمند و ناتوان و صنعتی تا در حال توسعه، پرداختن به آموزش و پرورش مردم خود را در شمار وظایف اساسی می‌دانند و برای همگانی، سراسری و حتی اجباری کردن آن، تعهدات سنگینی در قانونهای اساسی و بنیادی خود می‌گنجانند و درصد زیادی از تولید ناخالص ملی و بودجه جاری و عمرانی کشور را به این امر مهم اختصاص می‌دهند.

این کتاب در چهار فصل تدوین گردیده که فصل اول به برنامه‌ریزی درسی و فصل دوم به فلسفه آموزش و پرورش و فصل سوم به روشهای تدریس در آموزش و پرورش و فصل چهارم به ارزشیابی برنامه درسی در آموزش و پرورش درسی می‌گردد.

با تشکر.

دکتر علی اصغر ماشینی^۱

دکتر یوسف محمدیان^۲

^۱ استاد یار گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لامرد، لامرد، ایران

^۲ دکتری برنامه‌ریزی درسی دانشگاه آزاد واحد لامرد، گروه علوم تربیتی، لامرد، ایران